

DECIZIE

15 mai 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintei, judecătorul: Ala Cobăneanu

Judecătorii: Tatiana Răducanu, Constantin Alerguș
Ghenadie Nicolaev și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei Curții de Apel Bender din 04 decembrie 2012, prin care a fost admis apelul declarat de către întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu”

c o n s t a t ă

Prin procura nr. 1 din 05 noiembrie 2009 Cîssa Dmitrii a fost împuternicit de întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” să-i reprezinte interesele în instituțiile de stat și private, în instanțele judecătorești cu drept de a depune și semna cerere de chemare în judecată.

La 01 decembrie 2009 Cîssa Dmitrii a depus cerere de chemare în judecată în interesele întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii Cîssa Dmitrii a indicat că la 16 septembrie 2009 reprezentanții Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni în componența a 4 persoane au efectuat controlul echipamentului de evidență al energiei electrice nr. 7869850 NLC 3163738 la consumatorul întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu”, instalat la oloinița amplasată la depozitul de cereale a gospodăriei țărănești „Pralea Petru”.

În urma controlului au întocmit procesul-verbal nr. 007324 în care au indicat suspiciuni de manipulare a sigiliului verificatorului de stat la echipamentul de evidență, deși echipamentul de evidență de marca ET426HR a fost adus, instalat la consumator și sigilat de angajații Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni, filiala Cahul.

A invocat Cîssa Dmitrii că la controalele efectuate anterior pretenții din partea furnizorului către consumator nu au fost înaintate.

La deschiderea panoului unul din reprezentanții furnizorului s-a prezentat a fi expert și a declarat consumatorului că la echipamentul de evidență nr. 7869850 nu corespund sigiliile verificatorului de stat.

Contorul a fost demontat, ambalat într-un pachet împreună cu sigiliile scoase și transmis consumatorului pentru expediere la expertiză, deconectînd consumatorul de la rețea.

Astfel, la 16 septembrie 2009 de către reprezentanții furnizorului și în prezența expertului V. Mercaciov a fost întocmit procesul-verbal nr. 007324 privind constatarea consumului fraudulos al energiei electrice.

A menționat Cîssa Dmitrii că expertul nominalizat a efectuat expertiza și a constatat necorespunderea sigiliilor pe loc, la momentul întocmirii procesului-verbal respectiv.

La 31 octombrie 2009 furnizorul a expediat la adresa consumatorului factura spre achitare a energiei electrice la suma 56122,14 lei, chipurile pentru încălcarea clauzelor contractuale la furnizarea energiei electrice în baza recalculărilor pentru perioada 29 septembrie 2008 – 29 septembrie 2009, cu termenul de achitare pînă la 12 noiembrie 2009.

La 23 noiembrie 2009 întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a înaintat Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni o cerere prealabilă, invocînd că acțiunile reprezentanților furnizorului sunt neîntemeiate.

Factura pentru achitarea sumei de 56122,14 lei întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a primit-o la 02 noiembrie 2009, iar reconectarea consumatorului la rețea s-a efectuat doar după impunerea acestuia de a cumpăra un nou echipament de măsurare la suma 956 lei, care a fost instalat la consumator la 05 noiembrie 2009.

Cere reprezentantul întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” anularea facturii pentru energia electrică consumată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 19 aprilie 2010, acțiunea depusă de Cîssa Dmitrii în interesele Întreprinderii Individuale „Tașca-Tronciu” a fost admisă, cu anularea facturii pentru energia electrică consumată cu încălcarea clauzelor contractuale din 29 octombrie 2009, întocmită după recalculare pentru perioada din 16 septembrie 2008 – 16 septembrie 2009 în sumă de 56122,44 lei.

La 27 octombrie 2010 Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 28 octombrie 2010 a fost admis recursul depus de reprezentantul Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni.

A fost casată hotărîrea Judecătoriei Cahul din 19 aprilie 2010 cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

În ședința de judecată a primei instanțe din 29 noiembrie 2011 reprezentantul întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu”, Dmitrii Cîssa a solicitat anularea actului nr. 007324 din 16 septembrie 2009 întocmit la ora 14¹⁵ și factura din 29 octombrie 2009 cu recalculările în sumă de 56122,44 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 24 ianuarie 2012 a fost respinsă acțiunea întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la anularea facturii pentru energie electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale și TVA din 31 octombrie 2009.

La 07 august 2012 întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a depus recurs împotriva hotărîrii Judecătoriei Cahul, solicitînd casarea acesteia și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

La 12 septembrie 2012 judecătoria Curții de Apel Cahul au declarat abținere de la judecarea pricinii civile la cererea de chemare în judecată a întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ.

Președintele Curții de Apel Cahul prin demersul din 14 septembrie 2012 a solicitat Curții Supreme de Justiție de a soluționa declarațiile de abținere și de a strămuta pricina la altă instanță de același grad.

Prin încheierea Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 26 septembrie 2012 pricina civilă la cererea de chemare în judecată a întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ s-a strămutat pentru examinare în ordine de recurs la Curtea de Apel Bender.

Curtea de Apel Bender prin decizia din 04 decembrie 2012 a admis apelul declarat de către întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu”, a casat hotărârea Judecătoriei Cahul din 24 ianuarie 2012 și a emis o nouă hotărâre prin care a anulat procesul verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 și factura de plată pentru consumul fraudulos al energiei electrice din 29 octombrie 2009.

La 27 februarie 2013 Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bender din 04 decembrie 2012, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii Judecătoriei Cahul din 24 ianuarie 2012.

În motivarea recursului Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni a indicat că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a contestat cu cerere prealabilă numai factura de plată la suma de 56122,44 lei, iar procesul-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 nu a contestat.

A mai invocat că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a contestat în instanța de judecată procesul-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 cu încălcarea termenului de 30 zile prevăzut Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, cu încălcarea art. 19 din aceeași Lege și fără respectarea prevederilor art. 166, 167 Codul de procedură civilă, fiind doar o solicitare verbală.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 02 mai 2013 recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate, pe baza referinței și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bender a trimis în adresa părților copia deciziei la 26 decembrie 2012.

Astfel, recursul declarat la 27 februarie 2013 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii rezultă că procesul-verbal nr. 007324 a fost întocmit în prezența conducătorului consumatorului Tronciu Vladimir, care l-a semnat și primit în aceeași zi, adică la 16 septembrie 2009 (f. d. 4). Acest fapt a fost determinat de către expertul Mercaciov V.

Procesul-verbal a fost semnat de reprezentanții Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni, întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu”, precum și de expertul Mervaciov V.

La 28 septembrie 2009 fondatorul întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” a înaintat Oficiului Comercial Cahul al Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și procurorului raionului Cahul un demers prin care a cerut intervenția organelor vizate pentru reîntoarcerea plombelor și prezentarea lor consumatorului pentru efectuarea expertizei și constatarea ilegalității acțiunilor personalului care au efectuat controlul respectiv (f. d. 6).

Prin factura expediată întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” la 31 octombrie 2009, ultimei i s-a stabilit spre plată suma de 56122,44 lei pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale și TVA.

La 23 noiembrie 2009 reprezentantul întreprinderii individuale „Tașca Tronciu”, Cîssa Dmitrii a solicitat Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni anularea facturii de plată la suma de 56122,44 lei emisă în baza procesului-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 (f. d.5).

La 01 decembrie 2009 reprezentantul Dmitrii Cîssa a depus cerere de chemare în judecată în interesele întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la anularea facturii pentru plata energiei electrice la suma 56122,14 lei din 31 octombrie 2009.

În ședința de judecată a primei instanțe din 29 noiembrie 2011 reprezentantul Cîssa Dmitrii a solicitat și anularea procesului-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009.

Prima instanță a respins acțiunea motivînd soluția că factura din 29 octombrie 2009 în sumă de 56122,44 lei a fost emisă în baza actului (procesului-verbal) nr. 007324 din 16 septembrie 2009 care este un act administrativ valabil, produce efecte juridice și nu este anulat, precum și datorită faptului că nu a fost contestat cu cerere

prealabilă în termenul stabilit de Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Vladimir Tronciu a atacat hotărârea primei instanțe cu recurs.

Conform art. II alin. (5) din Legea nr.155 din 5 iulie 2012, recursurile depuse la curțile de apel împotriva hotărârilor primei instanțe până la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor examina în apel.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procesuale civile în vigoare la data judecării cauzei civile.

Curtea de Apel Bender s-a conformat acestor prevederi legale și a examinat pricina în ordine de apel.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 04 decembrie 2012 apelul declarat de întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a fost admis, hotărârea Judecătoriei Cahul din 24 ianuarie 2012 casată și emisă o nouă hotărâre prin care:

S-a anulat procesul-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 întocmit de Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni și factura de plată pentru consum fraudulos a energiei electrice din 29 octombrie 2010.

Instanța de apel a motivat soluția că prima instanță incorect a concluzionat că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” nu a contestat procesul-verbal cu privire la constatarea faptului consumului fraudulos al energiei electrice.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că Curtea de Apel Bender a aplicat și interpretat eronat normele de drept material și procedural.

Conform art. 2 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, sînt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public, inclusiv persoanele care prestează servicii notariale.

Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni prestează servicii de interes public și procese-verbale întocmite de aceasta urmează a fi apreciate ca acte administrative care pot fi contestate în ordinea contenciosului administrativ.

Întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” prin demersul din 28 septembrie 2009 a considerat acțiunile recurentului nelegitime.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Articolele 17 alin. (1) lit. a) și 19 alin. (1) din aceeași Lege prevăd că cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Cererea de chemare în instanța de contencios administrativ se depune în scris în condițiile Codului de procedură civilă.

Așadar, din sensul normelor de drept citate rezultă că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” era în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ în termen de până la 28 noiembrie 2009 depunând o cerere scrisă în condițiile Codului de procedură civilă.

Întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” nu s-a conformat acestor prevederi legale și a contestat procesul-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 numai în ședința de judecată din 29 noiembrie 2011, adică peste 2 ani.

Reprezentantul Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni în ședința de judecată a primei instanțe a invocat că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a omis termenul de adresare în instanța de contencios administrativ (f.d. 98 verso).

Judecătoria Cahul în hotărârea emisă în privința pretenției întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” cu privire la anularea procesului-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 nu s-a pronunțat.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (4) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Curtea de Apel Bender nu a respectat aceste prevederi legale și în privința argumentului reprezentantului Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” a omis termenul de prescripție nu s-a pronunțat și nu a motivat de ce îl respinge, deși argumentul menționat are importanță.

Mai mult ca atât, instanța de apel a acceptat spre examinare și a admis o pretenție a întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” înaintată doar verbal, fără a fi depusă în scris în condițiile Codului de procedură civilă, așa cum prevede art. 19 alin. (1) Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Dreptul reclamantului de a majora cuantumul pretențiilor este prevăzut de art. 60 alin. (2) Codul de procedură civilă.

Însă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că solicitarea verbală a întreprinderii individuale „Tașca-Tronciu” de anulare a procesului-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 nu constituie o majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune din următoarele motive.

Legea expres prevede că cererea de chemare în judecată în instanța de contencios administrativ se depune în scris.

Mai mult ca atât, temeiurile anulării actului administrativ sunt prevăzute la art. 26 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Fără invocarea acestor temeiuri instanța de judecată nu este în drept în conformitate cu art. 240 alin. (3) Codul de procedură civilă să depășească limitele pretențiilor înaintate.

Conform art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârîului.

În speță probațiunea reprezintă un mijloc de apărare.

Or, solicitarea verbală de a anula actul administrativ numai în ședința de judecată defavorizează emitentul acestui act în formularea poziției sale de apărare, încalcă principiul contradictorialității și egalității armelor într-un proces echitabil.

Dat fiind că întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” procesul-verbal nr. 007324 din 16 septembrie 2009 nu a contestat în modul stabilit, judecătoria Cahul întemeiat a respins pretenția acesteia de anulare a facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale și TVA din 31 octombrie 2009 în sumă de 56122,44 lei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și procedural, iar prima instanță corect a apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii emițînd o hotărîre legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni.

Se casează decizia Curții de Apel Bender din 04 decembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Cahul din 24 ianuarie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea individuală „Tașca-Tronciu” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” societate pe acțiuni cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Tatiana Răducanu

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Sveatoslav Moldovan